

Raziskovane vrulje na dnu Izolskega zaliva

Potapljaške razprave o zanimivosti slovenskega morja se v času dopustov prekinejo z eksodusom plavutonožcev v hrvaško morje ali druge, še bolj eksotične kraje. Pa je to res tudi opravičeno?

Pred tedni sem s prijateljem Miranom preverjal govorico o obilju rib, zlasti ribonov, nad neko plitvinico v Izolskem zalivu. Ob preverjanju dogajanj na morskem dnu s sonarjem sva presenečeno opazila nenadno poglobitev s splošnih –18 m na –29 m. Nova pomorska karta take poglobitve ne kaže na tistem mestu! Kot geograf, ki se posebej rad ukvarjam z raziskovanjem krasa in njegovega podzemlja, sem v mislih takoj podaljšal izolski kras na kopnem po morskem dnu daleč v zaliv. Domneve je bilo treba, seveda, čimprej tudi preveriti!

Dobri vidni smerniki so skoraj enako uporabni od diferenciranih koordinat na GPS-ju, zato sva pri prvi »odpravi« z Miranom luknjo našla takoj in počakala potapljače PLK. Boris, Danica, Andrej in Gregor so se na potop rutinsko pripravili brez slutnje o kasnejših zapletih. Poglobitev skledastega dna globeli v obliki ozkega brezna s strmimi stenami jih je tako presenetila, da so v trenutku obogatili svoje potapljaške izkušnje za nove: Boris in Danica sta presenečena dobesedno padla v brezno in pri tem tako skalila vodo, da se je vidljivost zmanjšala na prepoznavanje žarilne niti halogenke, če si jo je potapljač obrnil neposredno v oko. V klopčiču je ostal Andrej brez maske, Gregorja pa so izgubili. Da je bila mera polna, je on, ravno, ko so ga iskali nad skaljeno vodo, v njej med počitkom navijal vrvico in ni izpuščal mehurčkov... Vsa dogajanja sem v trenutku razbral z obraza in ustnic Danice, ki se je prva vrnila nad gladino. Seveda se reševalni trio fantov ni pustil do konca zmesti, zato je na čolnu in v klubu sledila temeljita analiza s sklepanjem načrtov za naslednje akcije.

Pa nismo šli takoj spet s potapljanjem. Na pomoč je priskočil Cico s svojo Tino, znanjem, izkušnjami in opremo. Po daljšem in strokovno izpiljenem vpenjanju mogočne ladjice v mrežo sider smo obstali točno nad luknjo, da je bil že prvi spust kamere na kablu zadetek v črno: črno-beli VHS posnetek nam je razločno pokazal izrazito dviganje čiste vode z motnostjo, ki je značilna za mešanje slane vode s sladko. Nobenega dvoma ni bilo več: brezno sproti čisti podmorski izvir domnevno sladke kraške podtalnice. Po vsej verjetnosti smo našli in posneli prvo vruljo na slovenskem morskem dnu. Treba bo dobiti še uporabne vzorce vode in natančnejše narisati obliko globeli.

Poleg vrulje Iz01 imamo v načrtu preverjanje številnih drugih oblik morskega dna v zalivu, ki kažejo na kraško poreklo. Raziskovanja postajajo vse bolj intenzivna in uradna. Zato jih izvajamo v sodelovanju z Inštitutom za raziskovane krasa ZRC SAZU v Postojni in številnimi drugimi, za zbiranje, obdelavo in uporabo podatkov pristojnimi ustanovami ter posamezniki. Pa naj kdo še reče, da potapljanje v našem morju ni zanimivo in se »stvari začno dogajati« šele južno od Savudrije...

Prilogi:

- 1- terenska skica Borisa Vuge, PLK. Primer imenitne analize dogajanj in značilnosti ob prvem potopu v vruljo
- 2- Cico krmari svojo Tino k snemanju podvodnega izvira s podvodno kamero